

Svar på skriftligt spörsmål SSS 351/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om kriterierna för inkvarteringsersättning i den nya läropliktslagen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 351/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Sandra Bergqvist/sv:

Vilka åtgärder avser den ansvarige ministern att vidta för att se till att förhållandena i skärgården och glesbygden ska beaktas bättre vid beviljande av inkvarteringsersättning för läropliktiga?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

19–21 § i läropliktslagen (1214/2020) innehåller bestämmelser om särskilda inkvarterings- och reseersättningar för läropliktiga. En läropliktig har rätt till särskild inkvarterings- och reseersättning enligt läropliktslagen om färdvägen från den läropliktiges hem till närmaste gymnasium eller yrkesläroanstalt med flera branscher där det ges möjlighet till undervisning på finska eller svenska enligt den läropliktiges i 10 § i lagen om grundläggande utbildning avsedda undervisningsspråk är över 100 kilometer. Rätt till rese- och inkvarteringsersättning har endast en läropliktig som studerar på närmaste gymnasieskola eller yrkesskola. En läropliktig kan dock välja önskad utbildningsform mellan gymnasieutbildning och yrkesutbildning. Dessutom berättigar utbildning som handleder för examensutbildning och utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv till inkvarterings- och reseersättning, om övriga villkor för att bevilja ersättning uppfylls. Om den läropliktige har möjlighet att bo på läroanstaltens avgiftsfria internatboende uppstår inte rätt till inkvarteringsersättning. Utbildningsanordnaren beslutar om beviljande av inkvarterings- och reseersättning efter ansökan.

Enligt 32 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) har en elev rätt till fri transport, om eleven i grundläggande utbildning har längre än fem kilometer till skolan eller om den väg som avses ovan med beaktande av elevens ålder eller andra omständigheter är alltför svår, ansträngande eller farlig. Ett alternativ till fri transport är att ett tillräckligt understöd beviljas för transport eller ledsagande av eleven. I 32 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning finns bestämmelser om de övre gränserna i timmar för längden på elevens dagliga skolresa. Elevens dagliga skolresa får med väntetider ta högst två och en halv timme i anspråk. Om eleven när läsåret börjar har fyllt 13 år, får skolresan ta högst tre timmar i anspråk. Enligt 33 § 1 mom. i

lagen om grundläggande utbildning har eleven rätt till avgiftsfri inkvartering och helpension om skolresan inte kan ordnas på det sätt som föreskrivs i 32 § 2 mom.

Syftet med bestämmelserna om inkvarterings- och reseersättning enligt läropliktslagen är att säkerställa de läropliktigas rätt till avgiftsfri läropliktsutbildning enligt grundlagen även när resan från den läropliktigas hem till närmaste lämpliga läroanstalt är så lång att eleven inte rimligen kan förväntas färdas den dagliga skolresan. Till skillnad från lagen om grundläggande utbildning har man i läropliktslagen inte separat beaktat hur snabbt resan till den närmaste läroanstalten kan göras i praktiken, och läropliktslagen innehåller inga bestämmelser om den tidsmässiga längden på resan mellan hemmet och läroanstalten som berättigar till inkvarterings- och reseersättning.

Den nya läropliktslagen träder i kraft 1.8.2021. Effekterna av utvidgningen av läroplikten kommer att övervakas och observerade missförhållanden kommer att åtgärdas, bland annat genom att vidta lagändringar som anses nödvändiga. Om avståndet mellan den läropliktigas hem och närmaste läroanstalt är mindre än 100 kilometer, men resan tar så lång tid att det praktiskt taget inte är möjligt för studeranden att resa dagligen, skulle det i en sådan situation vara motiverat att bevilja inkvarteringsbidrag. Undervisnings- och kulturministeriet kommer att inleda en beredning av en lagändring som gäller missförhållandet som en del av övriga eventuella preciseringsbehov av regleringen som observerats vid verkställandet av den utvidgade läroplikten.

I de flesta fall skulle den lämpligaste formen av boende för läropliktiga, dvs. minderåriga ungdomar, under studieveckan vara läroanstaltens internatboende om dagliga skolresor inte är möjliga. Många utbildningsanordnare erbjuder därför studerande möjligheten till avgiftsfritt boende på läroanstaltens internatboende i de områden där avstånden till närmaste läroanstalt vanligtvis är långa. I samband med utvidgandet av läroplikten ändrades lagstiftningen om beviljande av internatplatser så att de i första hand ska erbjudas de läropliktiga. Bestämmelsen gäller internatboende som arrangeras både inom yrkesutbildning och gymnasieutbildning. I finansieringssystemet för yrkesutbildning beviljas en så kallad inkvarteringshöjning för utbildningsanordnare för att ordna inkvartering. Däremot beaktar finansieringssystemet för gymnasieutbildning endast internatbaserad utbildning och anordnande av tillhörande inkvartering och måltider som höjningsgrund för enhetspriset. Kostnaderna för internatverksamhet i annan form beaktas via de totala kostnaderna för gymnasieutbildning som en faktor som höjer det genomsnittliga enhetspriset, vilket inte nödvändigtvis uppmuntrar utbildningsanordnare att anordna internatverksamhet i annan form. Avsikten är att inleda en utredning av behovet av en lagändring utgående från observerade missförhållanden även i samband med finansieringen av internatverksamhet för gymnasieutbildningen.

Helsingfors 22.6.2021

Undervisningsminister Jussi Saramo